

Facklig anslutning år 2019

Facklig anslutning bland anställda
efter klass och kön år 1990–2019

Författare: Mats Larsson, Enheten för avtalsfrågor

Innehåll

Sammanfattning	2
1 Facklig anslutning år 1990-2019	3
Kvinnor och män	5
Ålder	7
Sektor	10
Anställningsform	15
Län och region	17
Födelseland	22
Arbetslösa	24
2 Antal medlemmar och anställda	25
Bilaga 1 Metod och dataunderlag	26

Rapporten är utarbetad av LOs Enhet för avtalsfrågor

För ytterligare information kontakta
Mats Larsson, telefon 070-568 2811

Sammanfattning

År 2019 (kvartal 1) var 68 procent av samtliga anställda (exkl. heltidsstuderande) fackligt anslutna. Bland arbetare var andelen 60 procent och bland tjänstemän 72 procent.

Kvinnor är fackligt anslutna i högre grad än män. Bland arbetare var 63 procent av kvinnorna och 58 procent av männen fackligt anslutna. Bland tjänstemän var andelen 75 procent för kvinnor och 68 procent för män.

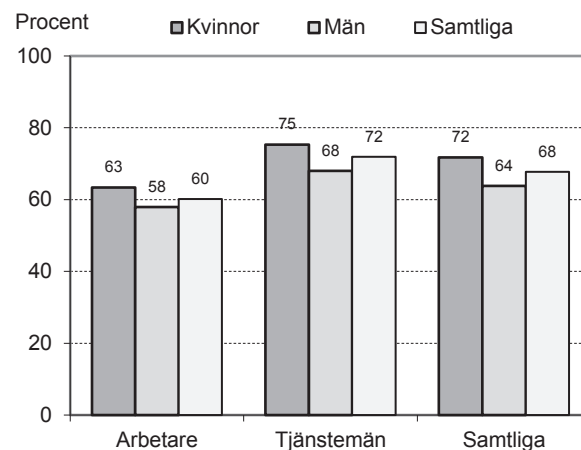
Den fackliga anslutningen varierar stort mellan olika åldrar. Lägst var den bland unga vuxna då endast 38 procent av arbetarna i åldern 16-24 år var fackligt anslutna. Uppåt i åldrarna ökar den fackliga anslutningen och bland arbetare i åldern 25-29 år var 51 procent fackligt anslutna, 30-44 år 59 procent och 45-64 år 72 procent.

Även mellan olika sektorer varierade den fackliga anslutningen. Bland arbetare var andelen fackligt anslutna högst i sektorerna Tillverkningsindustri, Vård och omsorg samt Hälso- och sjukvård. I dessa var 74 procent av arbetarna fackligt anslutna. Lägst facklig anslutning var det i sektorn Restaurang där endast 28 procent av arbetarna var fackligt anslutna.

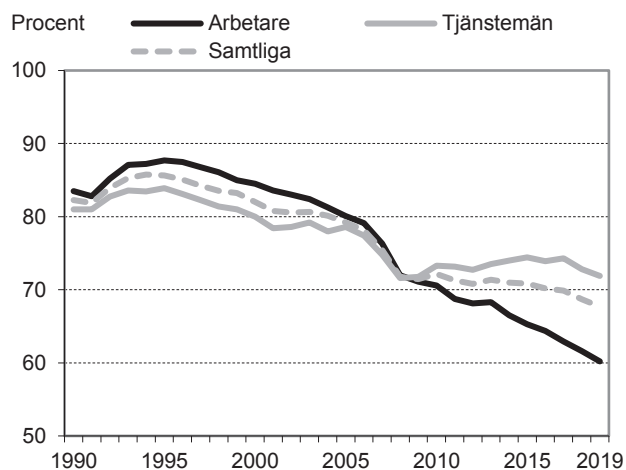
Den fackliga anslutningen bland arbetare nådde sin högsta notering i mitten av 1990-talet då som mest 88 procent av arbetarna var fackligt anslutna. Därefter har den fackliga anslutningen minskat med cirka en procentenhet per år ner till dagens 60 procent. Minskningen fick extra fart år 2007 i samband med att avgifterna till a-kassan höjdes och villkoren i arbetslöshetsförsäkringen försämrades. Efter år 2009 tycktes minskningen avta men de senaste sex åren har andelen fackligt anslutna arbetare minskat med cirka 1,5 procentenheter per år.

Även bland tjänstemän minskade den fackliga anslutningen år 1995-2007. Därefter har dock minskningen avstannat och andelen fackligt anslutna tjänstemän har legat runt 72-74 procent.

Facklig anslutning efter klass och kön år 2019
Anställda (exkl. heltidsstud.)

Facklig anslutning år 1990-2019
Anställda (exkl. heltidsstud.)

1

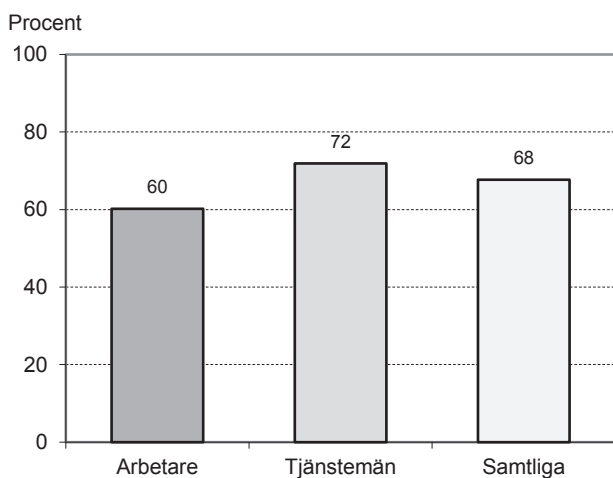
Facklig anslutning år 1990-2019

Första kvartalet år 2019 var 68 procent av samtliga anställda exklusive heltidsstuderande fackligt anslutna. Bland arbetare var andelen fackligt anslutna 60 procent och bland tjänstemän 72 procent (se diagram 1.1 och tabell 1.1).

Inkluderas även studerande, det vill säga anställda som även uppger sig studera på heltid, minskade andelen fackligt anslutna till 66 procent bland samtliga anställda, 58 procent bland arbetare och till 71 procent bland tjänstemän. I denna rapport är det dock anställda *exklusive* heltidsstuderande som fortsättningsvis är undersökningspopulation.

De senaste elva åren har den fackliga anslutningen varit högre bland tjänstemän än bland arbetare. År 2019 var den tolv procentenheter högre, vilket är den största skillnad som uppmätts till tjänstemännens favör (se diagram 1.1 och 1.2).

Diagram 1.1 Facklig anslutning efter klass år 2019 (kv 1)
Anställda (exkl. heltidsstud.)

Facklig anslutning

Med facklig anslutning avses här andelen anställda som uppger sig vara medlemmar i en fackförening.

Heltidsstuderande

Anställda som uppger att de även studerar på heltid har exkluderats i rapporten, med undantag för tabell 1.1.

Källa och mätperiod

Rapportens dataunderlag är SCBs Arbetskraftsundersökningar (AKU) gällande 1a kvartalet respektive år.

Mer om metod och dataunderlag i bilaga 1

Tabell 1.1 Fackligt anslutna anställda efter klass och kön år 2019 (kv1). Procent

Kön	Anställda exkl. heltidsstuderande			Anställda inkl. heltidsstuderande		
	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
Samtliga	60	72	68	58	71	66
Kvinnor	63	75	72	60	74	70
Män	58	68	64	56	67	62

Facklig anslutning år 1975–2019

Från början av 1920-talet till slutet av 1970-talet ökade den fackliga anslutning stadigt. Uppgången kulminerade dock runt år 1980 då cirka 84 procent av samtliga anställda var fackligt anslutna. Därefter minskade andelen svagt ner mot 82 procent fram till första halvan av 1990-talet då andelen ökade raskt till nya rekordnivåer i samband med den arbetsmarknadskris som inträffade i början av 1990-talet. De högsta andelarna fackligt anslutna noterades år 1995 då 86 procent av samtliga anställda, 88 procent av arbetarna och 84 procent av tjänstemännen, var fackligt anslutna.

Därefter följde en period på drygt tio år då den fackliga anslutningen minskade i långsam takt ner mot 80 procent. År 2007 tilltog dock minskningstakten drastiskt i samband med att avgiften till a-kassan höjdes och villkoren i arbetslöshetsförsäkringen försämrades. Detta påverkade framförallt arbetare och andelen fackligt anslutna arbetare minskade med sju procentenheter år 2007–2008.

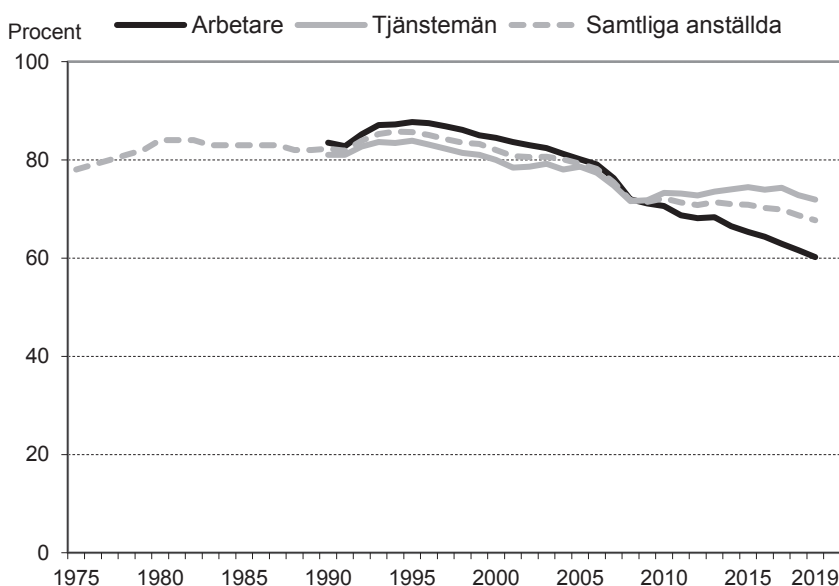
År 2009 hejdades dock det värsta raset och minskningstakten avtog. Det gällde dock främst tjänstemän för vilka andelen fackligt anslutna har stabiliserats runt 72-73 procent de senaste tio åren. För arbetare har andelen fackligt anslutna däremot fortsatt att minska med drygt en procentenhet per år ner till dagens 60 procent (se diagram 1.2 och tabell 1.2).

Tabell 1.2 Facklig anslutning år 1975–2019. Procent

År	Arbetare	Tj.män	Samtliga
1975	78
1980	84
1985	83
1990	84	81	82
1995	88	84	85
2000	85	80	82
2005	80	79	79
2010	71	73	72
2015	65	74	71
2019	60	72	68

.. Skattning saknas

Diagram 1.2 Facklig anslutning efter klass år 1990-2019 (kv 1)
Anställda (exkl. heltidsstud.)

Kvinnor och män

Kvinnor är fackligt anslutna i högre grad än män bland såväl arbetare som tjänstemän. Bland arbetare är den fackliga anslutningen 63 procent för kvinnor och 58 procent för män, bland tjänstemän 75 procent för kvinnor och 68 procent för män. Den fackliga anslutningen är alltså högst bland kvinnliga tjänstemän och lägst bland manliga arbetare (se diagram 1.3 och tabell 1.3).

Det var även bland manliga arbetare som andelen fackligt anslutna minskade mest det senaste året, från 60 till 58 procent år 2018-2019. Det är första gången sedan mätningarna startade år 1990 som andelen fackligt anslutna män med arbetaryrken är under 60 procent. Troligen har andelen inte varit så låg sedan andra världskriget, alltså de senaste 70 åren.

Även bland kvinnor med arbetaryrken var andelen fackligt anslutna på historiskt låga nivåer år 2019. Det två senaste åren har dock andelen legat oförändrad på 63 procent och faktiskt ökat ett par tiondelar år 2019 (se diagram 1.4a och 1.4b).

Tabell 1.3 Fackligt anslutna efter klass och kön år 2019 (kv1). Procent

Klass	Kvinnor	Män	Samtliga
Arbetare	63	58	60
Tjänstemän	75	68	72
Samtliga	72	64	68

Diagram 1.3 Facklig anslutning efter klass och kön år 2019
Anställda (exkl. heltidsstud.)

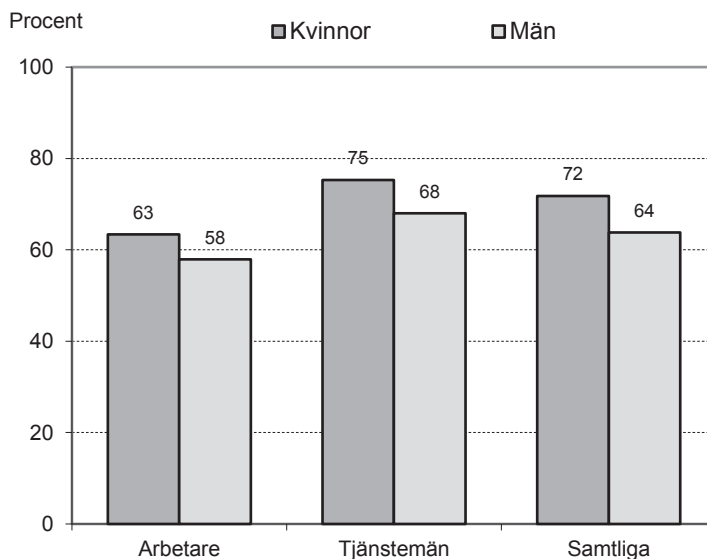

Diagram 1.4a Facklig anslutning efter klass år 1990-2019. Kvinnor
Anställda (exkl. heltidsstud.)

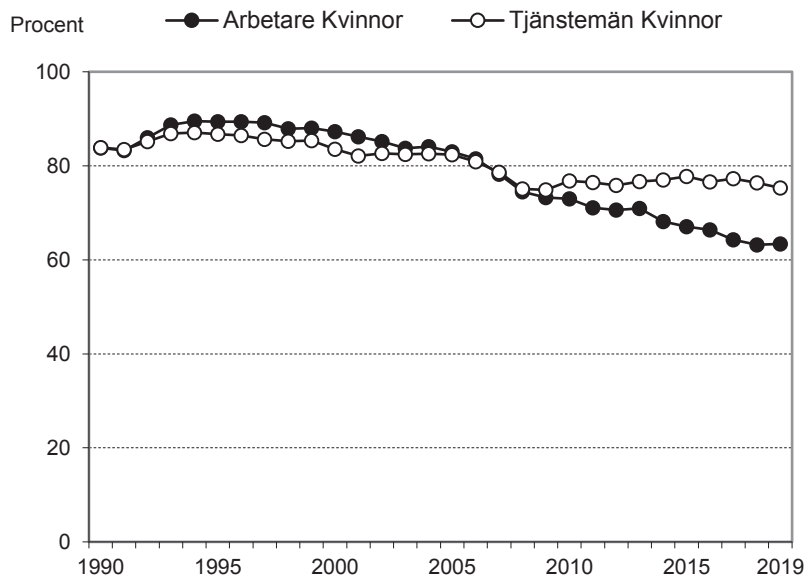
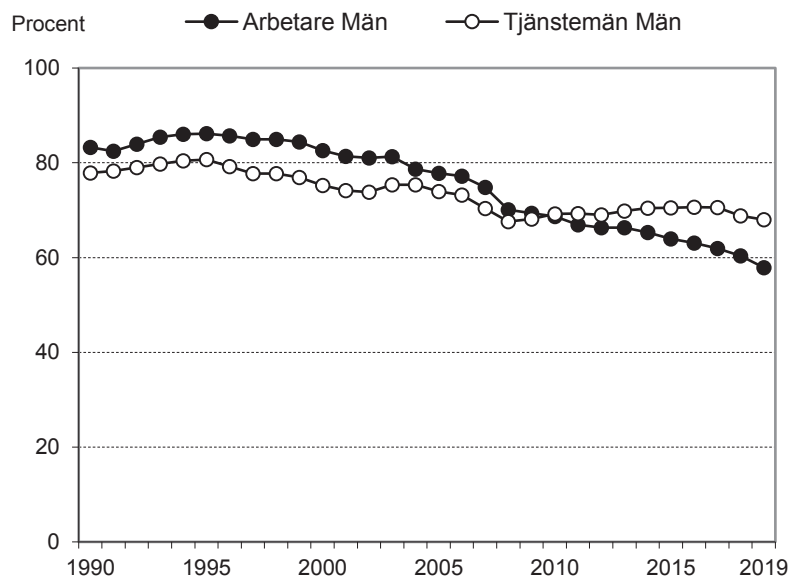

Diagram 1.4b Facklig anslutning efter klass år 1990-2019. Män
Anställda (exkl. heltidsstud.)

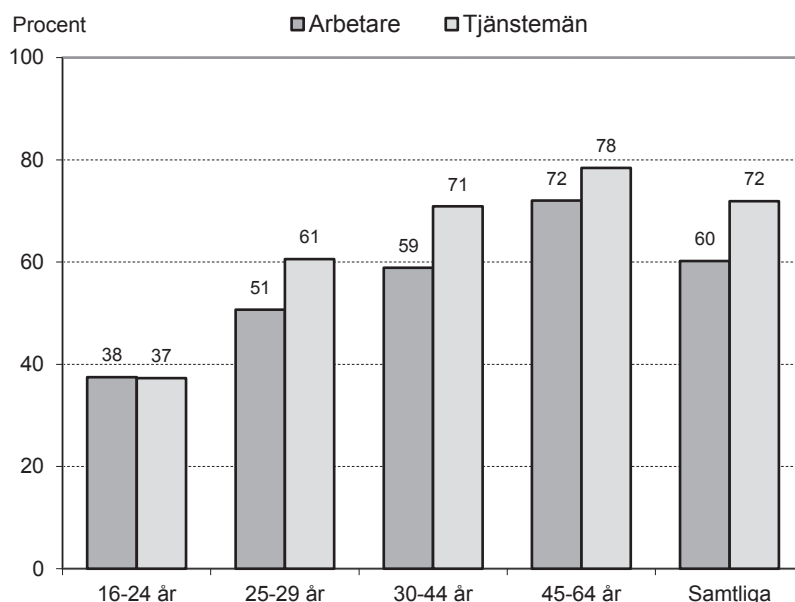

Ålder

Den fackliga anslutningen varierade stort mellan olika åldersgrupper. Lägst facklig anslutning var det i åldersgruppen 16-24 år. Bland arbetarna i åldern 16-24 år var endast 38 procent fackligt anslutna år 2019 och bland tjänstemän 37 procent.

Upp i åldrarna ökade dock den fackliga anslutningen och bland arbetare i åldern 25-29 år var 51 procent fackligt anslutna, 30-44 år 59 procent och 45-64 år 72 procent. Bland tjänstemän var motsvarande andelar 61, 71 och 78 procent för respektive åldersgrupp (se diagram 1.5 och tabell 1.4).

Diagram 1.5 Facklig anslutning efter klass och ålder år 2019
Anställda (exkl. heltidsstud.)

Tabell 1.4 Fackligt anslutna efter klass, kön och ålder år 2019 (kv1). Procent
Anställda (exkl. heltidsstuderande)

Ålder	Arbetare			Tjänstemän			Samtliga		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
16-24 år	34	40	38	37	38	37	35	39	37
25-29 år	55	48	51	66	55	61	62	51	57
30-44 år	63	56	59	75	66	71	72	63	67
45-64 år	76	69	72	81	76	78	79	73	76
16-64 år	63	58	60	75	68	72	72	64	68

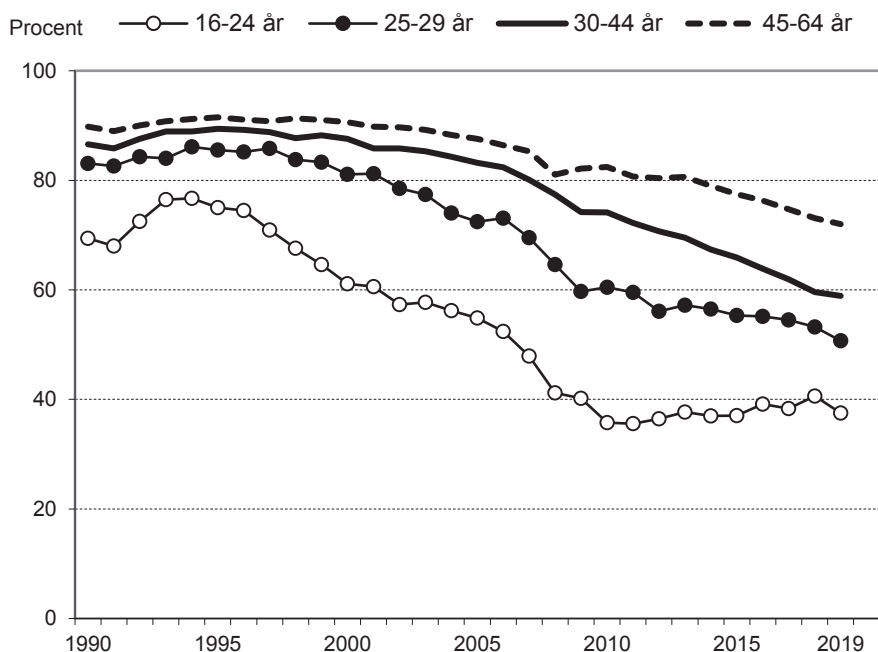
I mitten av 1990-talet var den fackliga anslutningen som högst. Därefter har den minskat i alla åldrar, men i olika takt. Mest har den minskat bland de yngsta. I åldersgruppen 16-24 år mer än halverades andelen fackligt anslutna arbetare mellan år 1994-2010, från 77 till 36 procent. Därefter tycks andelen fackligt anslutna 16-24-åringar stabiliserats strax under 40 procent.

Även bland arbetare i övriga åldersgrupper har andelen fackligt anslutna minskat stort sedan mitten av 1990-talet. Bland 25-29-åringar har andelen minskat med 35 procentenheter, från 86 till 51 procent och bland 30-44-åringar med 30 procentenheter, från 89 till 59 procent år 1994-2019. Minst minskning var det bland 45-64-åringar där andelen fackligt anslutna arbetare minskat med 19 procentenheter, från 91 till 72 procent år 1994-2019 (se diagram 1.6).

Mest arbetare bland 16-24-åringar

Vad gäller den låga fackliga anslutningen bland 16-24 åringar så kan noteras att detta främst gäller arbetare i den meningen att *antalet* arbetare i åldern 16-24 år är betydligt fler än antalet tjänstemän. Den låga fackliga anslutningen bland unga vuxna påverkar därmed anslutningsgraden för hela gruppen arbetare mer än vad som är fallet för tjänstemän. År 2019 var 310 000 personer i åldern 16-24 år anställda, exklusive heltidsstuderande. Av dessa var 209 000 arbetare och 101 000 tjänstemän. Räknas även studerande in ökar antalet till 452 000 anställda 16-24-åringar varav 299 000 arbetare och 153 000 tjänstemän. Alltså cirka dubbelt så många arbetare som tjänstemän såväl med som utan heltidsstuderande.

Diagram 1.6 Facklig anslutning efter ålder år 1990-2019. Arbetare
Anställda (exkl. heltidsstud.)

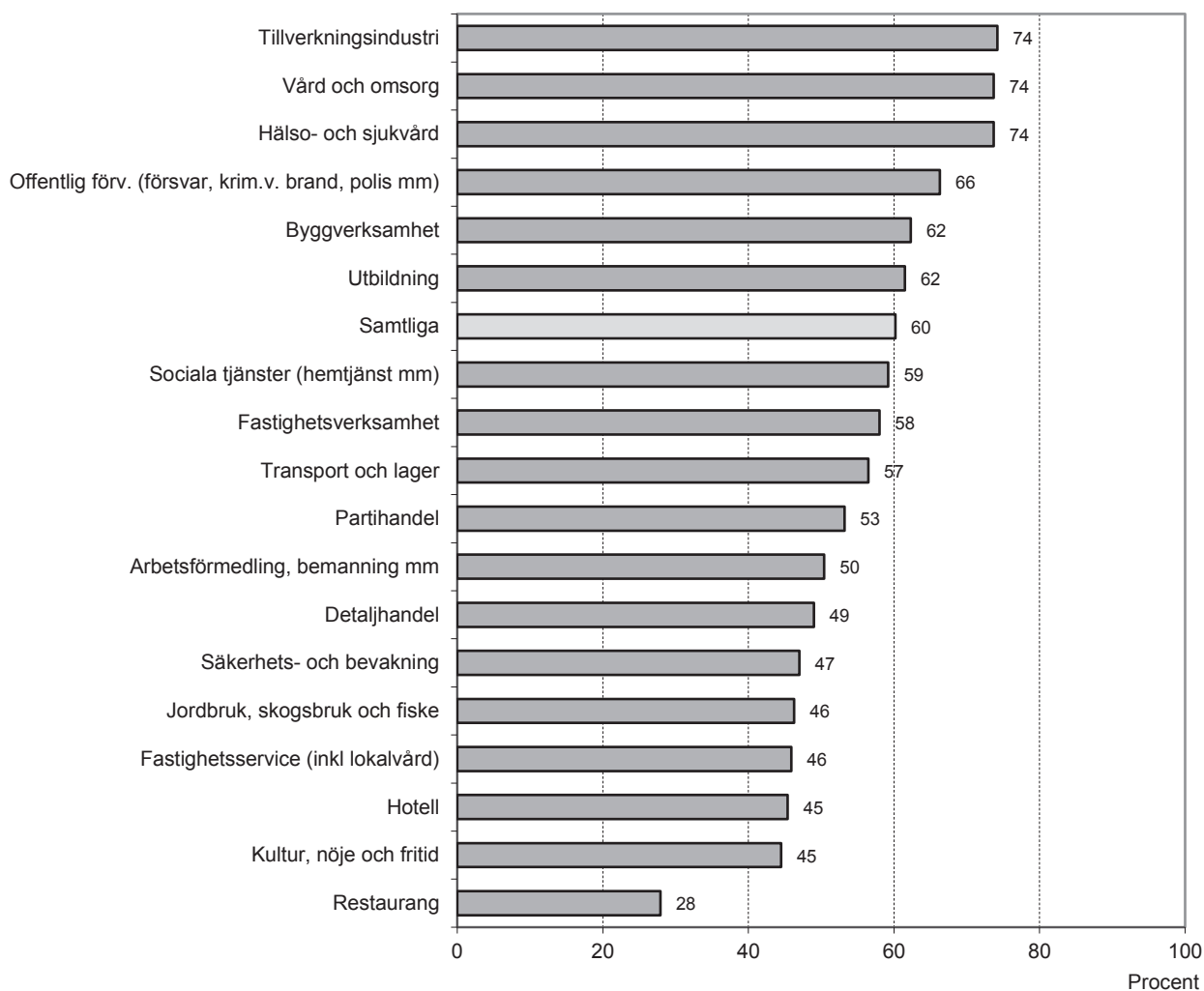

Sektor

Den fackliga anslutningen varierar mellan olika sektorer (näringsgrenar). Tre sektorer hade alltså över 70 procent facklig anslutning bland arbetarna år 2019. Det var i sektorerna Tillverkningsindustri, Vård och omsorg samt Hälso- och sjukvård där 74 procent av arbetarna var fackligt anslutna.

I andra änden av skalan är det främst en sektor som avviker. Det är sektorn Restaurang där endast 28 procent av arbetarna var fackligt anslutna. Närmast över kom sektorerna Kultur, Hotell, Fastighetservice och Jordbruk med 45-46 procent fackligt anslutna arbetare (se diagram 1.7).

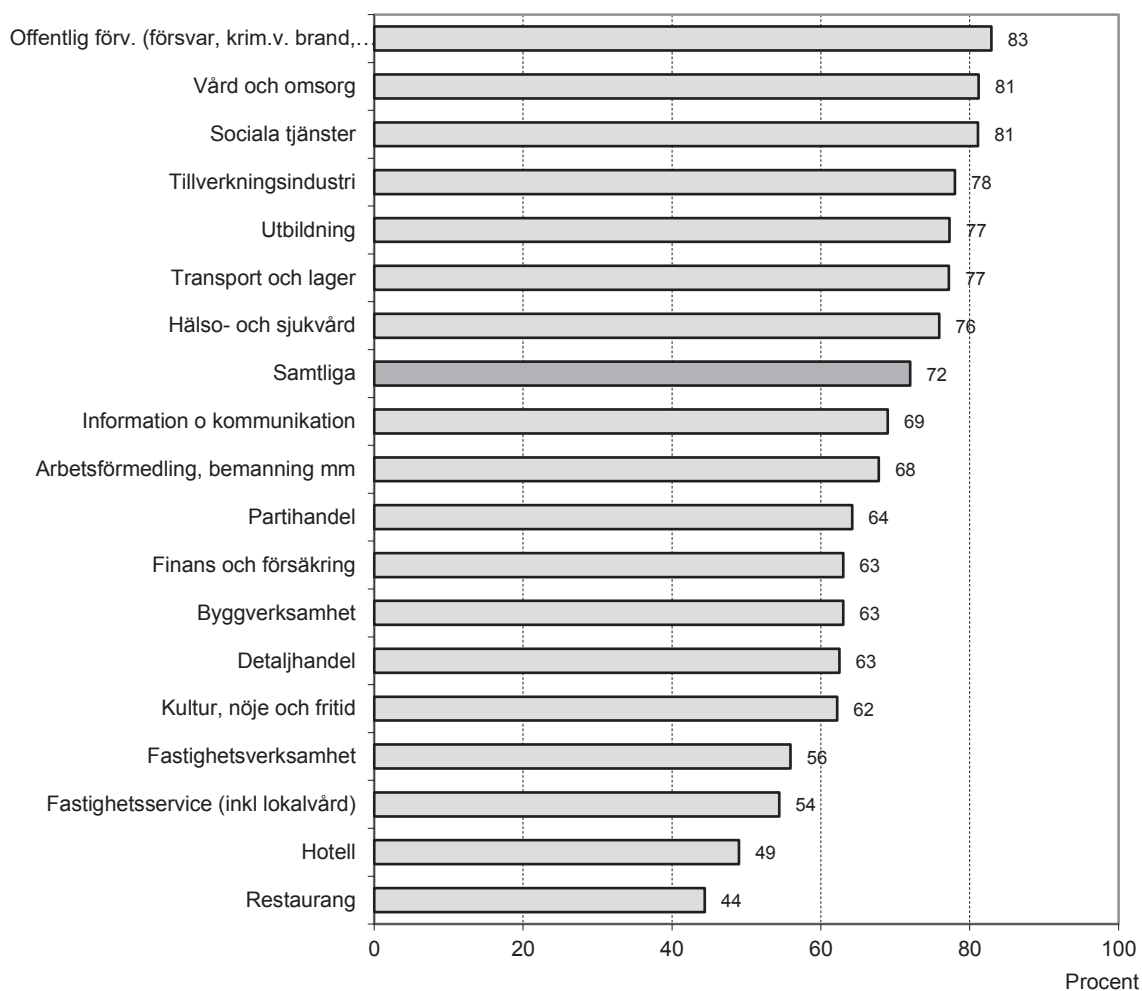
Diagram 1.7 Facklig anslutning efter sektor år 2019. Arbetare Anställda (exkl. heltidsstud.)

Bland tjänstemän var andelen fackligt anslutna högst i sektorerna Offentlig förvaltning, Vård och omsorg samt Sociala tjänster. I dessa tre var drygt 80 procent av tjänstemännen fackligt anslutna. I ytterligare fyra sektorer låg andelen strax under 80 procent. Det var i sektorerna Tillverkningsindustri, Utbildning, Transport och lager samt Hälso- och sjukvård.

Lägst andel fackligt anslutna tjänstemän var det i sektorerna Restaurang och Hotell, 44 respektive 49 procent (se diagram 1.8).

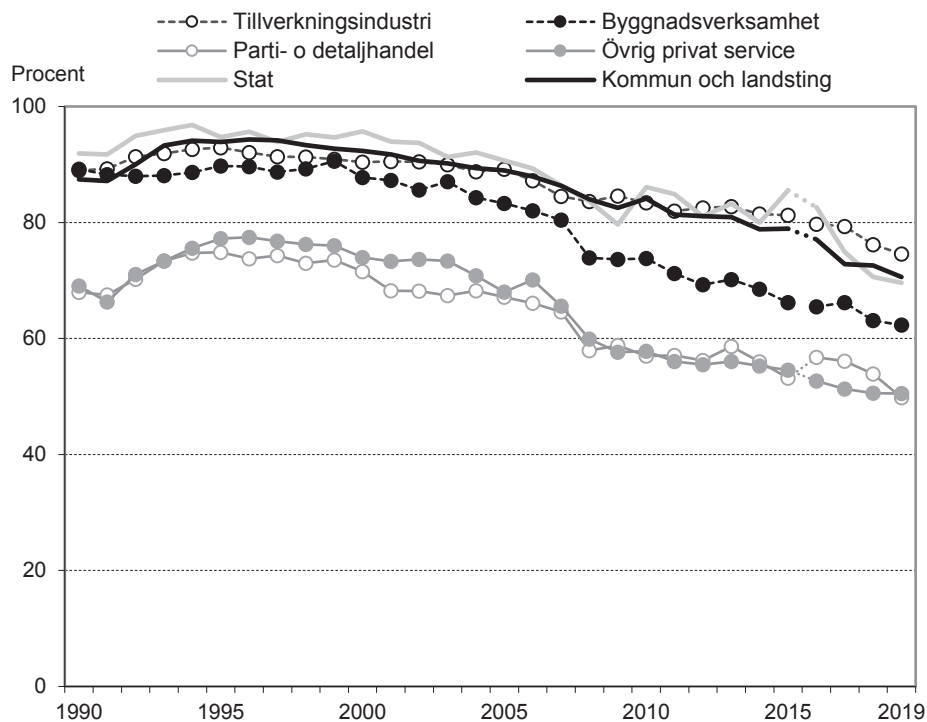
Diagram 1.8 Facklig anslutning efter sektor år 2019. Tjänstemän Anställda (exkl. heltidsstud.)

De senaste 20 åren har den fackliga anslutningen minskat i samtliga sektorer. Jämfört med i mitten av 1990-talet, då den fackliga anslutningen bland arbetare var som högst, har andelen fackligt anslutna arbetare minskat med mellan 23-27 procentenheter i samtliga sektorer med undantag för Tillverkningsindustrin där andelen fackligt anslutna arbetare minskat med 18 procentenheter.

Minskningen har skett i relativt långsam men stabil takt med knappt en procentenhet per år i respektive sektor. År 2007-2008, i samband med att avgifterna till a-kassan höjdes och villkoren i arbetslöshetsförsäkringen försämrades, skedde dock en betydligt större minskning på kort tid då andelen fackligt anslutna arbetare minskade med i genomsnitt åtta procentenheter på endast två år. Därefter har minskningstakten legat runt en procentenhet per år för de sex sektorer som redovisas i diagram 1.9 och tabell 1.5.

Diagram 1.9 Facklig anslutning efter sektor år 1990-2019. Arbetare Anställda (exkl. heltidsstud.)

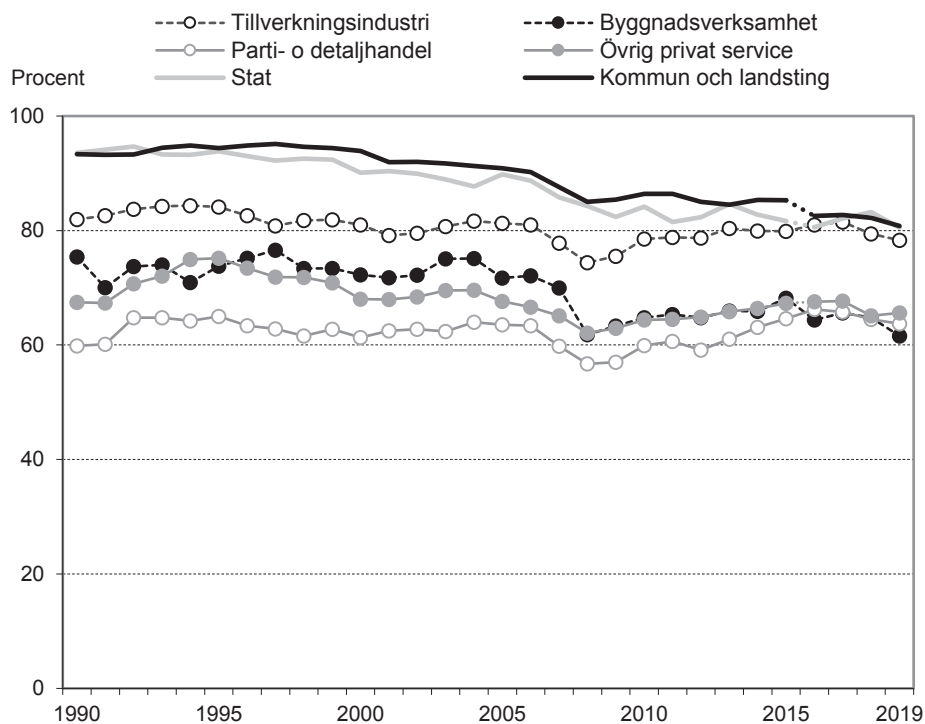

För tjänstemän har den fackliga anslutningen inte minskat i samma utsträckning som bland arbetare i någon av de sex sektorerna. I sektorerna Parti- och detaljhandel samt Tillverkningsindustri låg den fackliga anslutningen till och med på ungefär samma nivå år 2019 som i mitten av 1990-talet.

I de fyra andra sektorerna i diagram 1.10 har dock andelen fackligt anslutna minskat med cirka tio procentenheter jämfört med år 1995. Större delen av dessa minskningar skedde dock år 2007-2008, då avgifterna till a-kassan höjdes och villkoren i arbetslöshetsförsäkringen försämrades.

Efter år 2008 upphörde dock andelen fackligt anslutna tjänstemän att minska i samtliga sektorer för att istället öka i långsam men ganska stadig takt följande nio år. Detta med undantag för sektorn Kommun och landsting där andelen fackligt anslutna tjänstemän minskade något. De två senaste åren, år 2018-2019 har dock andelen fackligt anslutna tjänstemän minskat med ett par procentenheter i samtliga sektorer förutom sektorn Övrig privat service (se diagram 1.10 och tabell 1.5).

Diagram 1.10 Facklig anslutning efter sektor år 1990-2019. Tjänstemän
Anställda (exkl. heltidsstud.)

Tabell 1.5 Facklig anslutning efter klass och sektor år 1990-2019. Procent
Anställda (exkl. heltidsstuderande)

Klass och sektor	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2019
Arbetare							
Tillverkningsindustri	89	93	90	89	83	81	75
Byggnadsverksamhet	89	90	88	83	74	66	62
Parti- o detaljhandel	68	75	72	67	57	53	50
Övrig privat service	69	77	74	68	58	55	51
Stat	92	95	96	96	86	86	70*
Kommun och landsting	87	94	92	89	84	79	71
Samtliga	84	88	85	80	71	65	60
Tjänstemän							
Tillverkningsindustri	82	84	81	81	79	80	78
Byggnadsverksamhet	75	74	72	72	65	68	62
Parti- o detaljhandel	60	65	61	64	60	65	64
Övrig privat service	67	75	68	68	64	67	66
Stat	94	94	90	90	84	82	81
Kommun och landsting	93	94	94	91	86	85	81
Samtliga	81	84	80	79	73	74	72
Samtliga anställda	82	85	82	78	72	71	68

* Ändrad yrkeskodning har påverkat andelen arbetare och tjänstemän i statlig sektor vilket i sin tur påverkat skattningen av andel fackligt anslutna efter klass.

Anställningsform

Fast anställda var fackligt anslutna i betydligt högre grad än tidsbegränsat anställda år 2019. Det gällde bland såväl arbetare som tjänstemän. Skillnaden var dock större bland arbetarna.

År 2019 var 66 procent av de fast anställda arbetarna fackligt anslutna medan endast 35 procent av de tidsbegränsat anställda arbetarna var det. Andelen fackligt anslutna var alltså 31 procentenheter lägre bland tidsbegränsat anställda arbetare än bland fast anställda (se diagram 1.11 och tabell 1.6).

Skillnaden i facklig anslutning mellan fast och tidsbegränsat anställda arbetare ökade kraftigt åren 2006-2010, då avgiften till a-kassan höjdes och villkoren i arbetslöshetsförsäkringen försämrades. På endast fyra år minskade andelen fackligt anslutna tidsbegränsat anställda arbetare med 18 procentenheter, från 61 till 43 procent. Även bland fast anställda arbetare minskade andelen fackliga anslutningen men inte lika mycket, från 82 till 76 procent år 2006-2010. Därefter har den fackliga anslutning varit runt 30 procentenheter lägre bland tidsbegränsat anställda arbetare än bland fast anställda.

Bland tjänstemän var 74 procent av de fast anställda fackligt anslutna liksom 50 procent av de tidsbegränsat anställda år 2019. Alltså en klar skillnad om än inte lika stor som bland arbetare. Även bland tjänstemän minskade den fackliga anslutningen kraftigt bland tidsbegränsat anställda år 2007-2008. Minskningen blev dock mer kortvarig bland tjänstemän än bland arbetare och år 2009 upphörde minskningen bland såväl fast som tidsbegränsat anställda tjänstemän (se diagram 1.12 och tabell 1.6).

Tabell 1.6 Fackligt anslutna efter anställningsform år 2005-2019. Procent
Anställda (exkl. heltidsstud.)

År	Arbetare			Tjänstemän		
	Fast anställda	Tidsbegränsat anställda	Samtliga	Fast anställda	Tidsbegränsat anställda	Samtliga
2005	83	63	80	80	68	79
2010	76	43	71	75	58	73
2015	71	41	65	76	59	74
2019	66	35	60	74	50	72

Diagram 1.11 Facklig anslutning efter anställningsform år 2000-2019*
Arbetare (exkl. heltidsstud.)

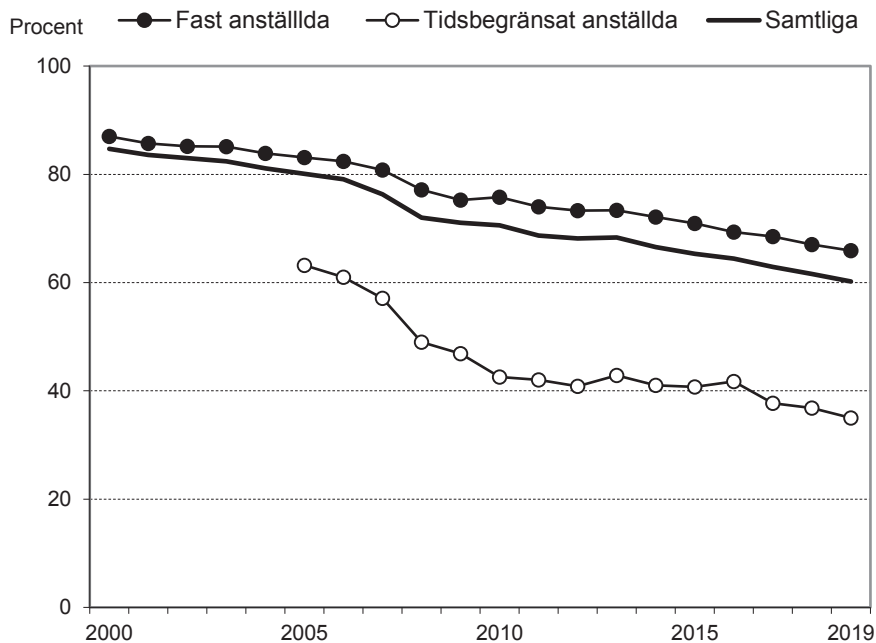
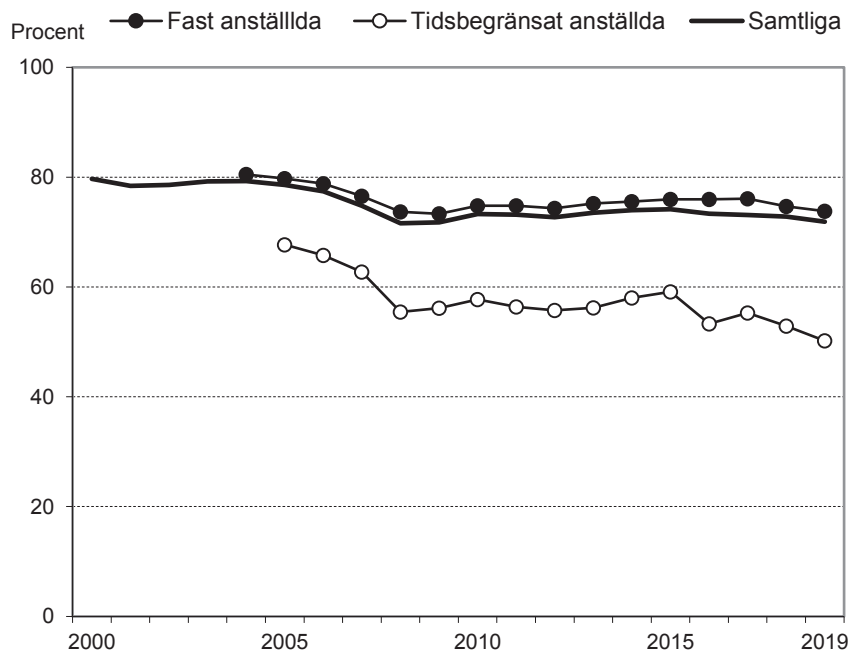

Diagram 1.12 Facklig anslutning efter anställningsform år 2000-2019*
Tjänstemän (exkl. heltidsstud.)

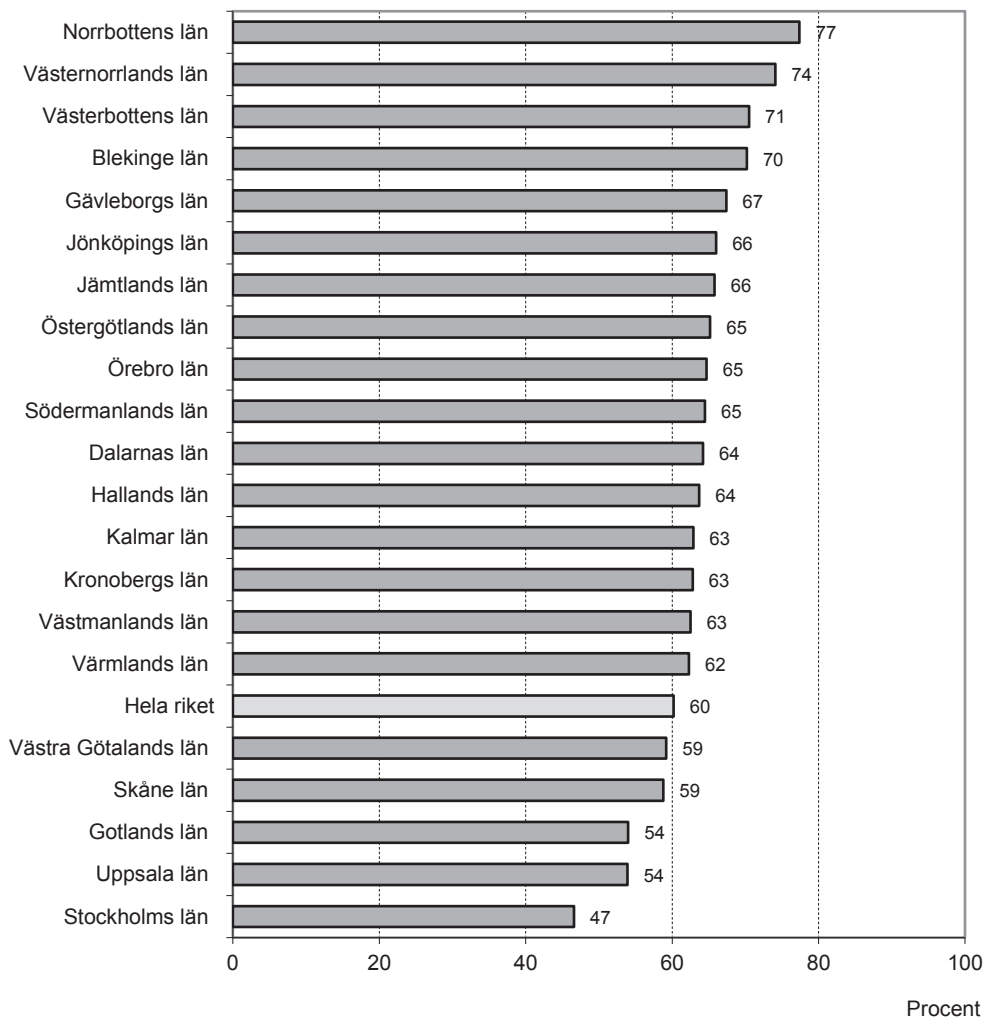
* Tidsbegränsat anställda ingår i rapportens dataunderlag fr.o.m. år 2005

Region

Den fackliga anslutningen var högst i norra Sverige bland såväl arbetare som tjänstemän. Bland arbetare var den fackliga anslutningen klart högst i Norrbottens län där 77 procent av arbetarna var fackligt anslutna år 2019. Närmast därefter kom Västernorrlands län med 74 procent, Västerbottens län med 71 procent samt Blekinge län med 70 procent fackligt anslutna arbetare.

Lägst andel fackligt anslutna var det i Stockholms län. Bland arbetare var endast 47 procent fackligt anslutna i Stockholms län. Närmast däröver kom Uppsala län och Gotlands län med 54 procent fackligt anslutna arbetare (se diagram 1.13 och tabell 1.7).

Diagram 1.13 Facklig anslutning efter län år 2019. Arbetare
Anställda (exkl. heltidsstud.)

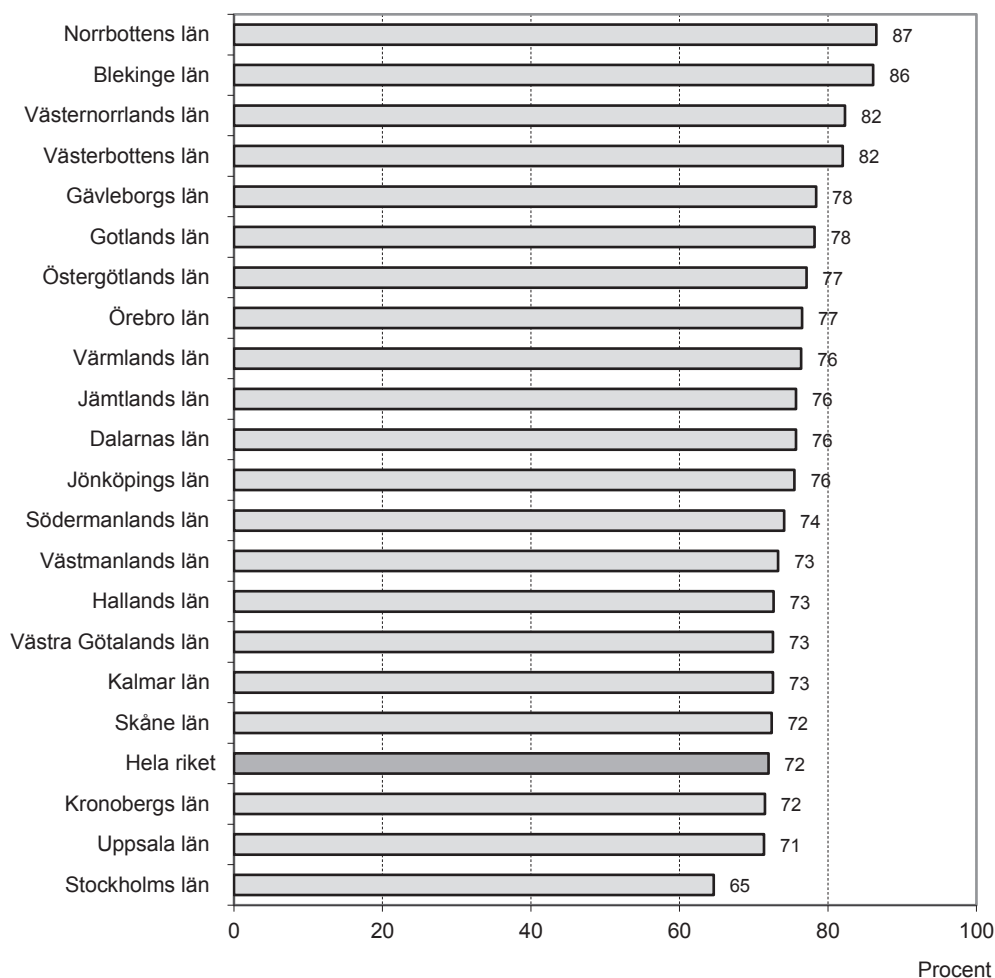

Även bland tjänstemän var den fackliga anslutningen högst i norra Sverige. I Norrbottens län var 87 procent av tjänstemännen fackligt anslutna och i Västerbottens och Västernorrlands län 82 procent. Däremellan placerade sig dock Blekinge län där 86 procent av tjänstemännen var fackligt anslutna.

Lägst andel fackligt anslutna tjänstemän var det i Stockholms län där 65 procent av tjänstemännen var fackligt anslutna. Närmast över låg Uppsala län med 71 procent samt Kronobergs län och Skåne län med 72 procent (se diagram 1.14 och tabell 1.7).

Den fackliga anslutningen var högre bland tjänstemän än bland arbetare i samtliga län. Störst var skillnaden i Stockholms, Uppsalas och Gotlands län där andelen fackligt anslutna tjänstemän var cirka 20 procentenheter högre än för arbetare. I övriga län var skillnaden mellan 8-16 procentenheter.

Diagram 1.14 Facklig anslutning efter län år 2019. Tjänstemän Anställda (exkl. heltidsstud.)

Stockholms län hade alltså en klart lägsta facklig anslutning än övriga län bland såväl arbetare som tjänstemän. Stockholms län var även det län som hade flest antal anställda och år 2019 fanns det drygt 1,1 miljon anställda i Stockholms län vilket motsvarar en fjärdedel, 25 procent, av samtliga anställda i Sverige. Av de anställda i Stockholms län var cirka 800 000 tjänstemän och cirka 305 000 arbetare. Antalet tjänstemän var alltså betydligt fler än antalet arbetare i Stockholms län vilket medför att den fackliga anslutningen i Stockholm påverkade genomsnittet för hela riket mer för tjänstemän än för arbetarna.

Å andra sidan var skillnaden i facklig anslutningen mellan Stockholms län och övriga län större bland arbetare än bland tjänstemän så den låga fackliga anslutningen i Stockholms län var av stor betydelse även för arbetare.

Tabell 1.7 Facklig anslutning efter län år 2019. Procent
Anställda (exkl. heltidsstud.)

Län	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
01-Stockholms län	47	65	60
03-Uppsala län	54	71	65
04-Södermanlands län	65	74	70
05-Östergötlands län	65	77	73
06-Jönköpings län	66	76	71
07-Kronobergs län	63	72	68
08-Kalmar län	63	73	68
09-Gotlands län	54	78	67
10-Blekinge län	70	86	79
12-Skåne län	59	72	68
13-Hallands län	64	73	69
14-Västra Götalands län	59	73	68
17-Värmlands län	62	76	70
18-Örebro län	65	77	72
19-Västmanlands län	63	73	69
20-Dalarnas län	64	76	70
21-Gävleborgs län	67	78	74
22-Västernorrlands län	74	82	79
23-Jämtlands län	66	76	72
24-Västerbottens län	71	82	77
25-Norrbottnens län	77	87	83
Hela riket	60	72	68

Den relativt låga fackliga anslutningen i Stockholms län förklaras troligen till viss del av att arbetsmarknaden i Stockholm skiljer sig ganska mycket från andra län. Dels var den betydligt större i Stockholm än i andra län dels var strukturen en annan i den meningen att industrisektorn var mindre i Stockholms län än i övriga län medan tjänstesektorn var större. Arbetskraften var även yngre i Stockholm än i övriga län.

Men olika storlek och struktur på arbetsmarknad och arbetskraft förklarar troligen inte hela skillnaden då det visar sig att den fackliga anslutningen var lägre i Stockholm än i övriga Sverige i varje enskild sektor liksom i varje åldersgrupp. Bland arbetare i exempelvis Tillverkningsindustrin var andelen fackligt anslutna 25 procentenheter lägre i Stockholm än i övriga Sverige och bland 16-24-åringar 21 procentenheter lägre (se diagram 1.15 och 1.16).

Olika sektor- och åldersfördelning tycks alltså inte vara hela förklaringen. Möjligen finns det även någon slags storstadsfaktor som inte fångas upp i statistiken. En faktor med en mer ointresserad attityd till facket och kanske en starkare känsla av att ”klara sig själv” än vad som gäller i övriga Sverige.

Diagram 1.15 Facklig anslutning efter region och sektor år 2019. Arbetare Anställda (exkl. heltidsstud.)

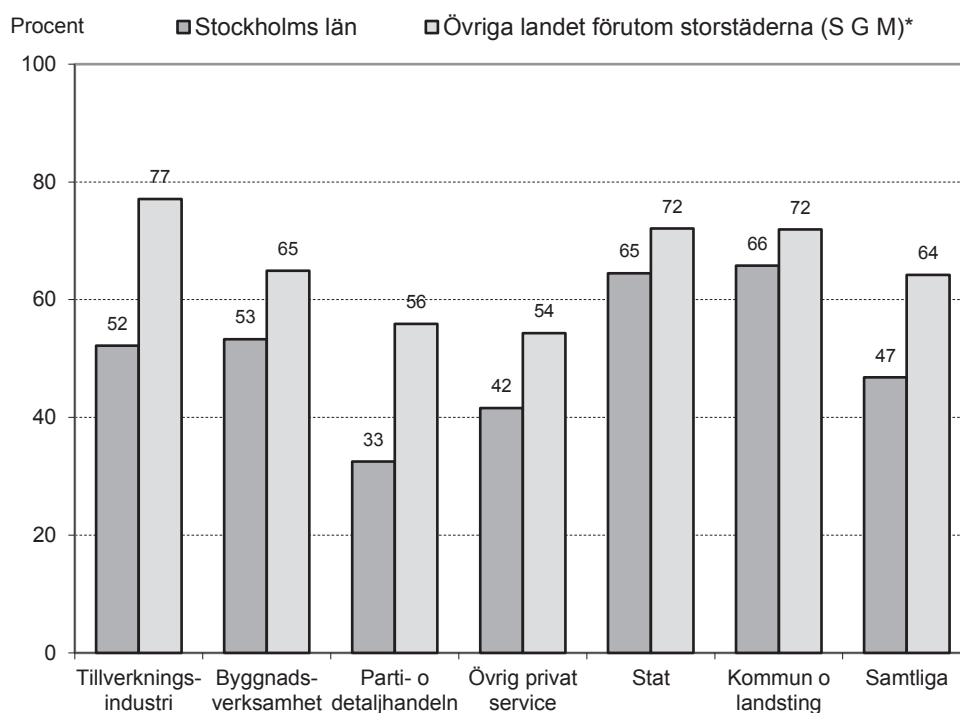
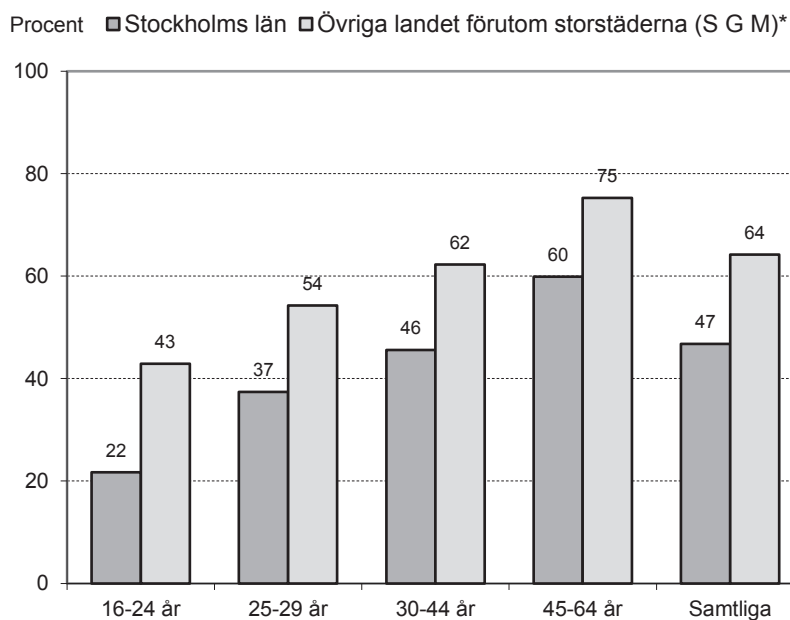

Diagram 1.16 Facklig anslutning efter region och ålder år 2019. Arbetare Anställda (exkl. heltidsstud.)

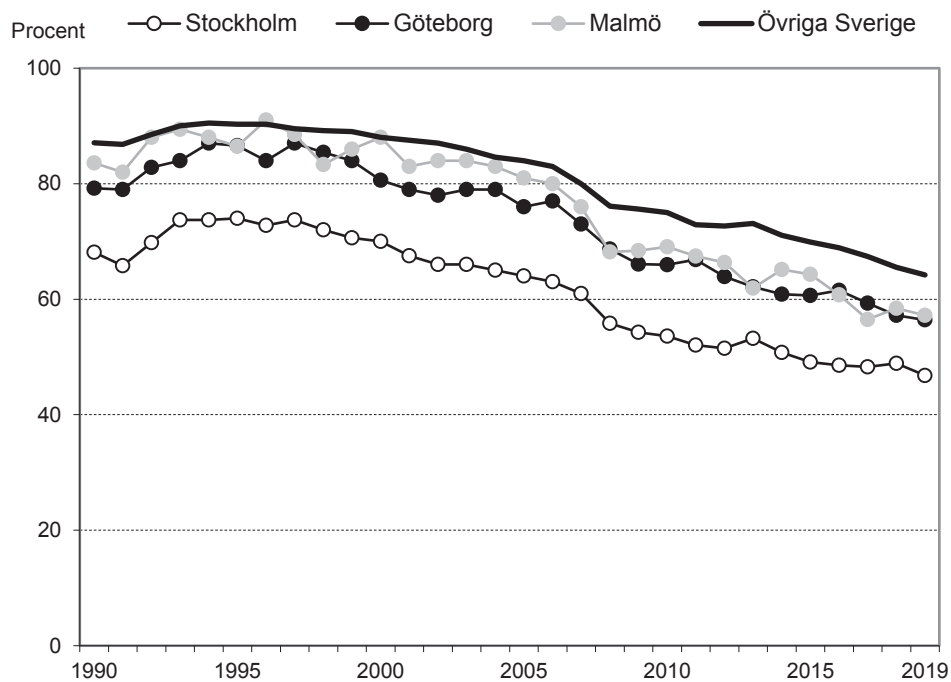
* S=Stockholm G=Göteborg M= Malmö

Den låga fackliga anslutningen i Stockholm är inget nytt fenomen och bland arbetare har den fackliga anslutningen bland arbetare legat cirka 20 procentenheter lägre i Stockholm än i övriga Sverige de senaste 30 åren.

De senaste tre åren, år 2017-2019, har dock skillnaden mellan Stockholm och övriga landet minskat en aning då andelen fackligt anslutna arbetare inte minskat lika mycket i Stockholm som i övriga Sverige. Skillnaden mellan Stockholm och övriga Sverige har därmed minskat till 17 procentenheter år 2019, vilket är den minsta skillnaden sedan mitten av 1990-talet.

Även i Göteborg och Malmö har den fackliga anslutningen mestadels legat en bit under genomsnittet för övriga Sverige. De senaste åren har den legat runt åtta procentenheter lägre än i övriga Sverige i såväl Göteborg som Malmö (se diagram 1.17).

Diagram 1.17 Facklig anslutning efter region* år 1990-2019. Arbetare Anställda (exkl. heltidsstud.)

* Den regionala indelning som används i detta diagram är så kallade H-regioner där H står för "Homogena" med avseende på befolkningsunderlaget. Den är en gruppering av kommuner efter lokalt och regionalt befolkningsunderlag längs skalan storstad – glesbygd. Se www.scb.se för mer information.

Födelseland

Den fackliga anslutningen var lägre bland anställda födda i utlandet än för anställda födda i Sverige. År 2019 var 58 procent av samtliga anställda födda i utlandet fackligt anslutna jämfört med 70 procent av samtliga anställda födda i Sverige.

Bland arbetare var skillnaden större då endast 50 procent av arbetare födda i utlandet var fackligt anslutna jämfört med 64 procent för arbetare födda i Sverige, en skillnad på 14 procentenheter.

Bland tjänstemän var skillnaden mindre då 65 procent av tjänstemän födda i utlandet var fackligt anslutna jämfört med 73 procent för tjänstemän födda i Sverige, en skillnad på åtta procentenheter (se diagram 1.18 och tabell 1.8).

Inom gruppen anställda födda i utlandet skiljer sig andelen fackligt anslutna mellan olika födelseländer. Bland arbetare var den fackliga anslutningen högst bland arbetare födda i Norden exkl. Sverige, 68 procent. Det var till och med högre än för arbetare födda i Sverige. Lägst andel fackligt anslutna var det bland arbetare födda i Övriga världen (Afrika, Syd- och Mellanamerika samt Asien exkl. Japan). Av dessa var 46 procent fackligt anslutna (se diagram 1.19 och tabell 1.8).

Även bland tjänstemän var den fackliga anslutningen högst bland födda i Norden exkl. Sverige. Av dessa var 74 procent fackligt anslutna, vilket är lite högre än de 73 procent som gällde för tjänstemän födda i Sverige. Lägst andel fackligt anslutna tjänstemän var det bland tjänstemän födda i Europa, USA m.fl., 63 procent.

Diagram 1.18 Facklig anslutning efter klass och födelseland år 2019
Anställda (exkl. heltidsstud.)

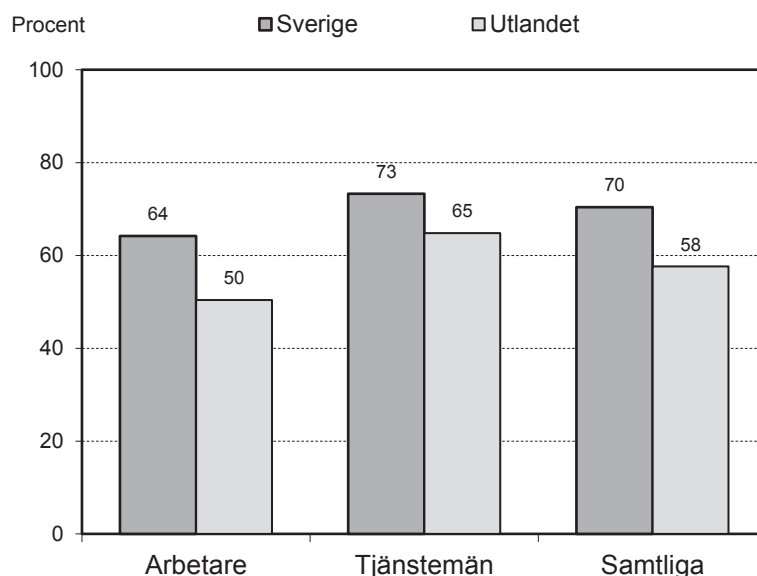
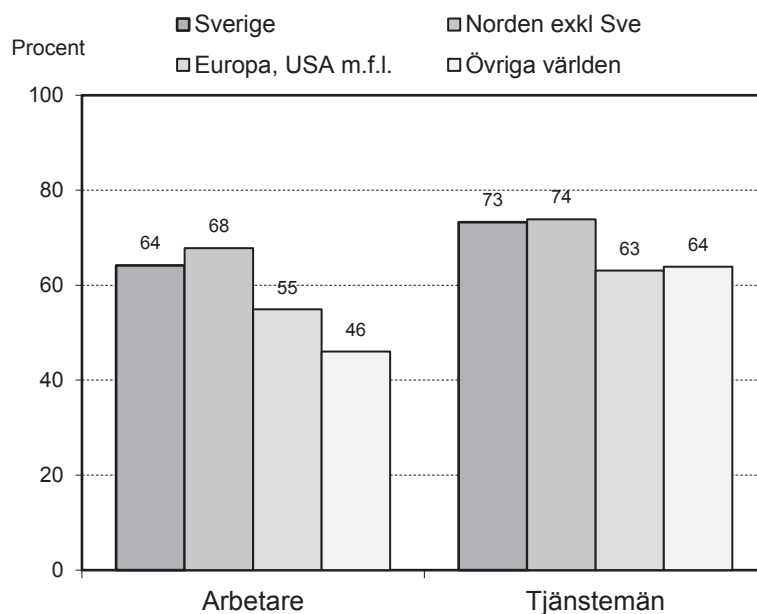

Diagram 1.19 Facklig anslutning efter klass och födelse land år 2019
Anställda (exkl. heltidsstud.)

Tabell 1.8 Facklig anslutning efter klass, kön och födelse land år 2019. Procent
Anställda (exkl. heltidsstud.)

	Födelse land					Samtliga födda i utlandet	Samtliga
	Sverige	Norden exkl. Sverige.	Europa, USA, Kanada, Japan o Oceanien	Övriga världen (Afrika, Asien, Syd-amerika m.fl.)	Samtliga födda i utlandet		
Arbetare	64	68	55	46	50	60	
Kvinnor	66	72	63	51	57	63	
Män	63	64	49	43	46	58	
Tjänstemän	73	74	63	64	65	72	
Kvinnor	77	80	64	68	68	75	
Män	69	63	63	59	61	68	
Samtliga anställda	70	72	60	53	58	68	
Kvinnor	74	78	63	59	63	72	
Män	67	63	56	49	53	64	

Arbetslösa

Även arbetslösa tillfrågas i AKU om de är fackligt anslutna och år 2019 var 23 procent av samtliga arbetslösa fackligt anslutna. Räknas heltidsstuderande bort ökar andelen till 29 procent (se diagram 1.20 och tabell 1.9).

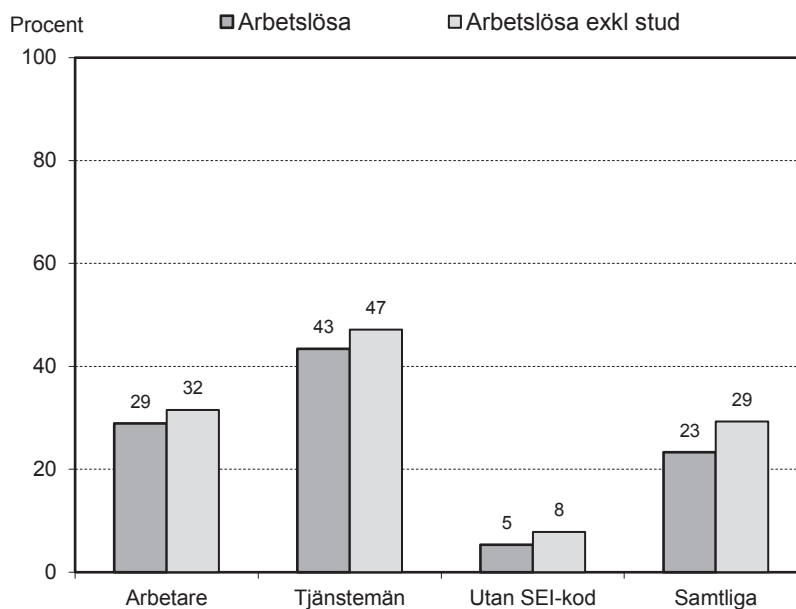
Bland de arbetslösa som tidigare haft ett arbetareyrke var 29 procent fackligt anslutna (32 procent exkl. heltidsstud.) och bland arbetslösa tjänstemän 43 procent (47 procent exkl. heltidsstud.).

En stor grupp arbetslösa har dock inte någon SEI-kod då de inte hade något yrke närmast före de blev arbetslösa. De flesta var troligen studerande. Av de utan SEI-kod var fem procent fackligt anslutna (åtta procent exkl. heltidsstud.).

Tabell 1.9 Facklig anslutning efter klass år 2019. Arbetslösa

Klass	Samtliga		Exkl. heltidsstuderande	
	Arbetslösa Antal	Därav: Fackligt anslutna Procent	Arbetslösa Antal	Därav: Fackligt anslutna Procent
Arbetare	140 300	29	98 900	32
Tjänstemän	82 200	43	60 000	47
SEI-kod saknas	136 400	5	61 200	8
Samtliga	358 900	23	220 000	29

Diagram 1.20 Arbetslösa efter facklig anslutning och klass år 2019

2

Antal medlemmar och anställda

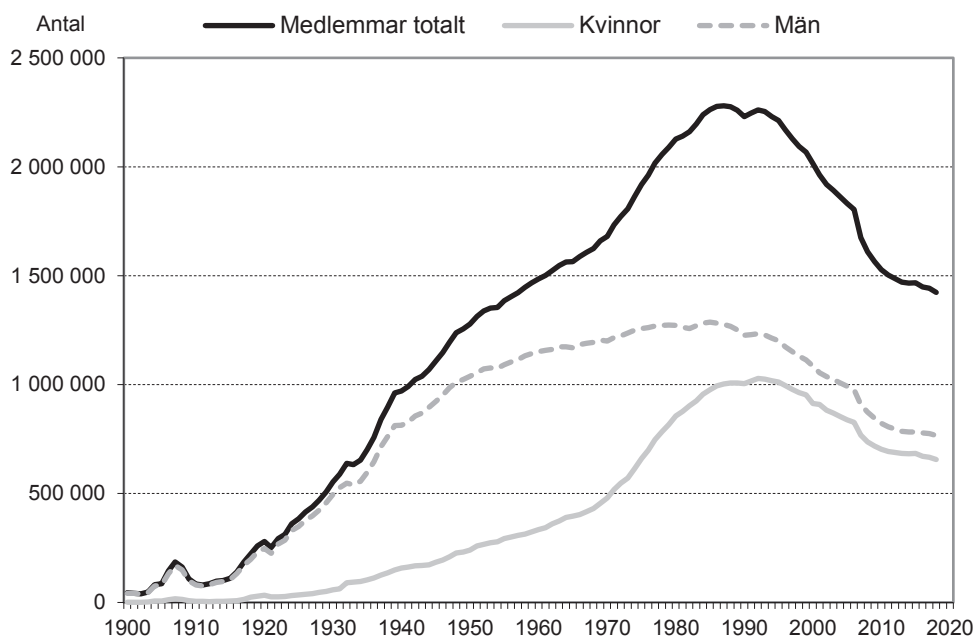
Från att LO bildades år 1898 fram till 1990-talet ökade antalet medlemmar i LO-förbunden nästan oavbrutet. Antalet medlemmar kulminerade år 1988 då 2 275 000 personer var medlemmar i något LO-förbund. Därefter har antalet medlemmar vänt neråt och år 2018 hade LO-förbunden totalt 1 423 000 medlemmar.

Vändningen neråt kom i samband med arbetsmarknadskrisen i början av 1990-talet vilken bland annat medförde att antalet arbetare minskade påtagligt och därmed även antalet medlemmar. Minskningen av antalet medlemmar fick dock extra fart år 2007 då många valde att lämna facket i samband med att avgiften till a-kassan höjdes och villkor i arbetslöshetsförsäkringen försämrades. På tre år tappade LO-förbunden då 240 000 medlemmar.

De senaste fyra åren har minskningen i antal medlemmar avtagit något men år 2018 minskade antalet medlemmar ändå med drygt 19 000 personer (se diagram 2.1).

Notera att antalet medlemmar i LO-förbunden inte är fullt jämförbart med det antal fackligt anslutna som SCBs Arbetskraftsundersökningar (AKU) redovisar. AKU redovisar endast *anställda* som uppger sig vara fackligt anslutna medan LO-förbundens medlemsstatistik inkluderar samtliga medlemmar, det vill säga även personer som var arbetslösa eller ej i arbetskraften.

Diagram 2.1 Antal medlemmar i LO-förbunden efter kön. År 1900-2018

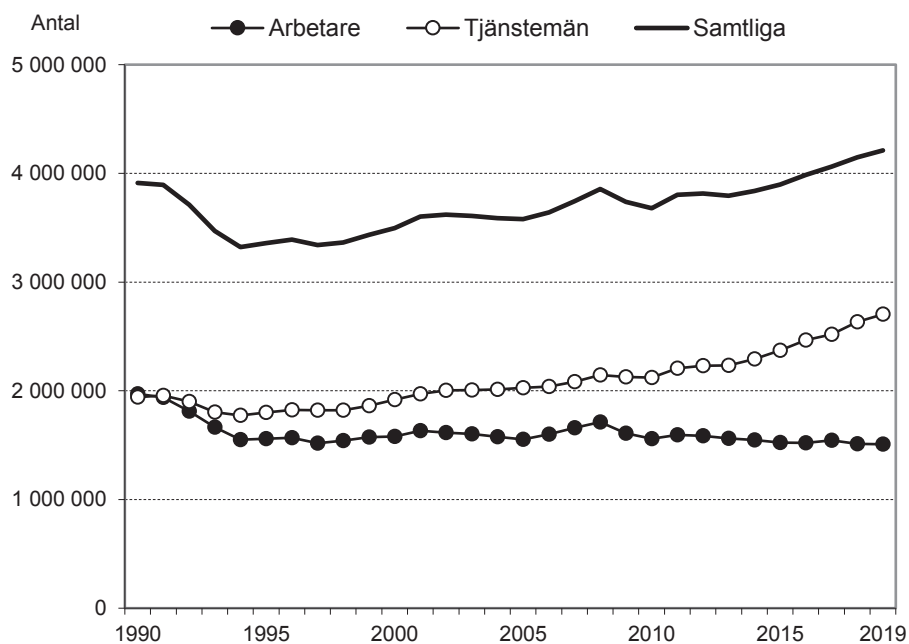
Antal anställda efter klass

Antalet medlemmar i LO-förbunden har alltså minskat rejält de senaste 25 åren. Det beror givetvis till stor del på att *andelen* fackligt anslutna minskat bland arbetarna men även på att *antalet* arbetare minskat. Detta trots att antalet sysselsatta totalt har ökat.

Efter arbetsmarknadskrisen i början av 1990-talet har antalet anställda ökat nästan konstant de senaste 25 åren, från 3,3 miljoner anställda år 1994 till 4,2 miljoner år 2019. Antalet anställda har därmed ökat med nästan 900 000 personer. Hela denna ökning, och lite till, har dock skett med tjänstemän då antalet tjänstemän ökat från 1,8 till 2,7 miljoner år 1994-2019.

Antalet arbetare har däremot varit i stort oförändrat de senaste 25 åren då antalet arbetare var lite drygt 1,5 miljoner såväl år 1994 som år 2019. Mer exakt så har antalet arbetare till och med minskat med cirka 40 000 personer.

Diagram 2.2 Antal anställda efter klass. År 1990-2019

Bilaga 1 Metod och dataunderlag

Rapporten syftar till att beskriva facklig anslutning bland anställda efter klass och kön år 1990-2019.

Dataunderlag

Rapporten bygger på data från Statistiska centralbyråns Arbetskraftsundersökningar (AKU). Dessa innehåller sedan år 1987 frågor om facklig anslutning efter klass och kön.

Population

Urvalet i AKU gäller hela befolkningen i åldern 16-64 år. Frågan gällande fackligt medlemskap ställs dock bara till de som under mätperioden ingått i arbetskraften och var anställda eller arbetslösa. Egna företagare och personer utanför arbetskraften tillfrågas inte om facklig anslutning.

Fackligt anslutna

Med fackligt anslutna avses här personer i arbetskraften som var anställda och medlemmar i något fackförbund. Anställda som även uppger att de studerar på heltid har dock exkluderats.

Heltidsstuderande

Anställda som uppger sig studera på heltid ingår alltså ej i rapporten med några få undantag. År 2018 var cirka 240 000 anställda heltidsstuderande. Av dessa var 144 000 arbetare och 96 000 tjänstemän. Förklaringen till att så pass många är både anställda och heltidsstuderande är troligen att det i AKU endast krävs att man arbetat minst en timme under mätveckan för att räknas som sysselsatt.

Mätperiod och urval

Mätperioden är 1a kvartalet respektive år. Urvalet består av drygt 60 000 personer i åldern 16-64 år.

Facklig anslutning före 1987

Uppgifter gällande före år 1987 är hämtade från SCBs undersökningar om levnadsförhållanden (ULF).

Rapporten kan hämtas som pdf-dokument på LOs hemsida.

Juni 2019

ISBN 978-91-566-3415-4

www.lo.se

OMSLAGSFOTO: Lars Forsstedt